

SPOROČILO ZA MEDIJE št. 59/26

Luxembourg, 21. april 2026

Sodba Sodišča v zadevi C-769/22 | Komisija/Madžarska (Vrednote Unije)

Vrednote Unije: Madžarska je s sprejetjem zakona, ki stigmatizira in marginalizira osebe LGBTI+, kršila pravo Unije

Sodišče je, med drugim, v tožbi proti državi članici prvič ugotovilo kršitev člena 2 PEU, v katerem so našteve vrednote, na katerih temelji Evropska unija

Madžarska je z „zakonom št. LXXIX iz leta 2021 o strožjih ukrepih proti pedofilskim storilcem kaznivih dejanj in spremembi nekaterih zakonov zaradi varstva otrok“ spremenila različne nacionalne zakonodajne akte, da bi zaščitila mladoletnike. S temi spremembami se, zlasti na avdiovizualnem področju ali na področju oglaševanja, v bistvu prepoveduje ali omejuje dostop do vsebin, s katerimi se promovirajo ali prikazujejo odklon od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu, sprememba spola ali homoseksualnost. Sodišče je na podlagi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti, ki jo je v zvezi s tem vložila Evropska komisija, razsodilo, da je Madžarska kršila pravo Unije na več različnih ravneh: primarno in sekundarno zakonodajo glede storitev na notranjem trgu, Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 2 PEU in Splošno uredbo o varstvu podatkov (SUVP).

Madžarska je s sprejetjem „zakona št. LXXIX iz leta 2021 o strožjih ukrepih proti pedofilskim storilcem kaznivih dejanj in spremembi nekaterih zakonov zaradi varstva otrok“ (v nadaljevanju: zakon o spremembah) v svoje nacionalno pravo vnesla različne spremembe. Čeprav ta država članica navaja, da so te spremembe namenjene zaščititi mladoletnikov, več od teh sprememb v bistvu učinkuje tako, da se prepoveduje ali omejuje dostop do vsebin, katerih bistveni element je promoviranje ali prikazovanje odklona od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu, spremembe spola ali homoseksualnosti.

Evropska komisija je pri Sodišču proti Madžarski v zvezi s sprejetjem zakona o spremembah vložila tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti. Sodišču je predlagala, naj ugotovi kršitev primarne in sekundarne zakonodaje Unije glede storitev na notranjem trgu,¹ več pravic, zagotovljenih z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), člena 2 PEU² in nazadnje Splošne uredbe o varstvu podatkov (SUVP)³.

Sodišče je na občni seji razsodilo, da je tožba utemeljena glede vseh tožbenih razlogov.

Prvič, s temi spremembami se krši svoboda opravljanja in prejemanja storitev, kot je določena v primarni zakonodaji EU in različnih določbah Direktive o elektronskem poslovanju, Direktive o storitvah in Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah. Sodišče je najprej navedlo, da se s spremembami omejuje možnost ponudnikov medijskih storitev ali drugih ponudnikov, da razvijajo in razširjajo vsebine, katerih bistveni element je v bistvu promoviranje ali prikazovanje odklona od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu, spremembe spola ali homoseksualnosti. S temi spremembami se zato uvajajo **omejitve te svobode**. Sodišče je nato potrdilo, da je mogoče v pravo Unije take omejitve upravičiti s spodbujanjem koristi otroka ali s potrebo po ohranitvi pravice staršev, da svojim otrokom zagotovijo vzgojo in izobraževanje v skladu s svojimi verskimi, svetovnonazorskimi in pedagoškimi prepričanji, kar je zagotovljeno z Listino.⁴ Sodišče je zlasti poudarilo, da **imajo države članice polje proste presoje pri opredelitvi, katere vsebine, zlasti avdiovizualne, bi lahko škodile telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju mladoletnikov, če pravila na ravni Evropske unije niso harmonizirana.**

Vendar je Sodišče razsodilo, da je treba to polje proste presoje uporabljati ob spoštovanju Listine, med drugim ob spoštovanju **prepovedi diskriminacije na podlagi spola in spolne usmerjenosti**, ki je zagotovljena s členom 21(1) te listine. Sodišče je ugotovilo, da v obravnavani zadevi ni tako. Vidiki zakona o spremembah, ki temeljijo na merilu promoviranja ali prikazovanja odklona od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu, spremembe spola ali homoseksualnosti, namreč temeljijo na premisi, da lahko vsako tako prikazovanje ali promoviranje, ne glede na njegovo posebno vsebino, škoduje otrokovi koristi. **Tak pristop pa kaže na dajanje prednosti nekaterim spolnim identitetam in usmerjenostim v škodo drugih, ki so zato stigmatizirane, kar ni združljivo z zahtevami, ki v družbi, ki temelji na pluralizmu, izhajajo iz prepovedi diskriminacije na podlagi spola in spolne usmerjenosti.** Ob takem neupoštevanju bistvene vsebine te prepovedi vsekakor ni mogoče ugotoviti, da so zadevne omejitve utemeljene s ciljem, med drugim, spodbujanja otrokovih koristi. Sodišče je pojasnilo, da je mogoče mladoletnike pred programi, ki niso prilagojeni njihovi starosti, ustrezno zaščititi brez neposredne diskriminacije na podlagi spola in spolne usmerjenosti, kakršna izhaja iz zadevnih sprememb.

Drugič, **navedene spremembe pomenijo posebej resen poseg v več temeljnih pravic, varovanih z Listino, in sicer v prepoved diskriminacije na podlagi spola in spolne usmerjenosti, v spoštovanje zasebnega in družinskega življenja⁵ ter v svobodo izražanja in obveščanja⁶.**

Natančneje, **zadevna madžarska zakonodaja stigmatizira in marginalizira necispolne**, vključno s transspolnimi, ali neheteroseksualne **osebe**, kot da zgolj zaradi njihove spolne identitete ali usmerjenosti škodujejo telesnemu, duševnemu in moralnemu razvoju mladoletnikov. V naslovu zakona o spremembah se jih **povezuje z izvrševanjem pedofilskih kaznivih dejanj**, kar krepi to stigmatizacijo in spodbuja sovražno vedenje do njih.

V teh okoliščinah zadevni posegi posegajo v bistveno vsebino zgoraj navedenih temeljnih pravic in jih zato ni mogoče upravičiti s cilji, ki jih navaja Madžarska, to je s spodbujanjem koristi otrok ali s pravico staršev, da svojim otrokom zagotovijo vzgojo in izobraževanje v skladu s svojimi verskimi, svetovnonazorskimi in pedagoškimi prepričanji.

Sodišče je ugotovilo tudi, da je Madžarska v obravnavani zadevi kršila **pravico do človekovega dostojanstva**.⁷ To izhaja iz dejstva, da se v delih zakona o spremembah, ki jim Komisija nasprotuje, **skupina oseb**, ki so sestavni del družbe, v kateri prevladuje pluralizem, **obravnavajo kot grožnja tej družbi**, ki si zasluži posebno zakonsko obravnavo, in to zgolj zaradi njihove spolne identitete ali spolne usmerjenosti. Stigmatizirajoča in žaljiva narava zakona o spremembah vodi do vzpostavitve, ohranjanja ali krepitev njihove družbene „nevidnosti“, s čimer se posega v njihovo dostojanstvo.

Tretjič, **Sodišče je prvič ugotovilo ločeno kršitev člena 2 PEU, ki določa vrednote, na katerih temelji Unija in ki so skupne vsem državam članicam. Vidiki zakona o spremembah, ki se nanašajo na vsebine, s katerimi se promovirajo ali prikazujejo odklon od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu, sprememba spola ali homoseksualnost, namreč pomenijo usklajen sklop diskriminatorskih ukrepov, s katerimi se očitno in posebej resno posega v pravice necispolnih, vključno s transspolnimi, ali neheteroseksualnih oseb, ter krši vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, enakosti in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin.**

Zato je **ta zakon v nasprotju s samo identiteto Unije kot skupnega pravnega reda v družbi, za katero je značilen pluralizem.** Madžarska se za utemeljitev sprejetja zakona, s katerim se kršijo zgoraj navedene vrednote, ne more uspešno sklicevati na svojo nacionalno identiteto.

Četrto, Sodišče je ugotovilo, da **se z zadevno madžarsko zakonodajo kršita SUVP in pravica do varstva podatkov, zagotovljena z Listino**, saj je bil z njo zakon o sistemu kazenskih evidenc spremenjen tako, da se je razširil dostop do podatkov, ki se v kazenskih evidencah hranijo v zvezi z osebami, ki so storile kazniva dejanja zoper spolno svobodo ali kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost otrok. Čeprav se lahko v nekaterih okoliščinah izkaže, da je tak dostop legitimen, je Sodišče v bistvu ugotovilo, da madžarska zakonodaja ne določa dovolj natančno niti oseb, ki so pooblaščenec za dostop do podatkov iz kazenskih evidenc, niti materialnih pogojev za dostop, ki so potrebni za to, da bi se posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki, zagotovile ustrezne varovalke.

OBVESTILO: Tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti lahko zoper državo članico, ki ni izpolnila obveznosti iz prava Unije, vložijo Komisija ali druga država članica. Če Sodišče ugotovi, da obveznosti niso bile izpolnjene, mora ta država članica v kar

najkrajšem času sprejeti ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe.

Če Komisija meni, da država članica ni sprejela ukrepov, potrebnih za izvršitev sodbe, lahko vloži novo tožbo, s katero zahteva naložitev denarnih sankcij. Če pa Komisija ni bila obveščena o ukrepih za prenos direktive, lahko Sodišče na predlog Komisije sankcije naloži že v prvi sodbi.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo in povzetek sodbe, kadar je bil ta povzetek pripravljen](#), sta objavljena na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Posnetki z razglasitve sodbe so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

¹ To so člen 56 PDEU in naslednji instrumenti sekundarne zakonodaje Unije: [Direktiva 2000/31/ES](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju), [Direktiva 2006/123/ES](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu in [Direktiva 2010/13/EU](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2010 o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah).

² Člen 2 PEU določa: „Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin. Te vrednote so skupne vsem državam članicam v družbi, za katero so značilni pluralizem, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost ter enakost žensk in moških.“

³ [Uredba \(EU\) 2016/679](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov).

⁴ Glej člen 24(2) Listine oziroma člen 14(3) Listine.

⁵ Člen 7 Listine.

⁶ Člen 11 Listine.

⁷ Člen 1 Listine.